

Remissvar ang SOU 2025:58 - En stärkt hästnäring

Hästvälfärdsgruppen har tagit del av rubricerad utredning och har följande synpunkter:

Utredningen syftar till att utveckla och stärka hästnäringen. Man gör därför en genomlysning av i stort sett alla de verksamheter där hästar används. Denna översyn välkomnas av Hästvälfärdsgruppen eftersom aktiviteter med hästar är omfattande med stor betydelse för många människor och verksamheter.

Utredaren konstaterar att efterkrigstiden inneburit att hästnäringen fått en annan inriktning än tidigare men *“med rätt förutsättningar kommer hästen att vara lika betydelsefull för människor i framtiden som den har varit historiskt”*. Utredarens önskan här kan dock tyckas aningslös. Hästens alla, för samhällets helt nödvändiga, roller har nu ersatts av mer begränsade men för somliga människor viktiga uppgifter, som att stå för rekreation och ingå i olika typer av tävlingar. **Att utgå från att hästen därmed kan få samma stora betydelse som tidigare kan inte ses som realistiskt - eller ens önskvärt.**

En mängd förslag i utredningen syftar till att stärka och utveckla hästnäringen. Detta sker samtidigt som att all hästnäring debatteras - och ifrågasätts - mer än kanske någonsin tidigare. Utgångspunkten för denna debatt är att vi fått alltmer kunskap om hästarnas grundläggande behov, och ett mer utbrett ifrågasättande av traditionella träningsmetoder. Som utredaren konstaterar är Sverige välförsett med utbildning om hästen på olika nivåer och både vi och många andra länder bidrar med ett ökande antal forskningsrapporter inom ämnet. Detta har delvis lett till en förändrad syn på hur vi kan och bör använda hästen framöver. Stora tävlingar på elitnivå, transporter, miljöombyten och knivskarpa krav på ständiga toppprestationer anses numera inte alltid vara acceptabelt. Många ridskoleelever, å andra sidan, ifrågasätter om mötet med hästen under en ridlektion i grupp verkligen ger den genuina kontakt som man eftersträvar mellan människa och häst. **Hästvälfärdsgruppen, som nästan dagligen får rapporter om de attitydförändringar som äger rum nu, beklagar att detta inte framkommer i utredningen.**

Det är naturligtvis bra om med ambitioner att stötta människor som vill utveckla sin verksamhet, men då bör förslagen grunda sig på en realistisk uppfattning om framtiden för hästnäringen. Trav- och galoppsporten nämns flera gånger i utredningen som en av många grenar som bättre kan bidra till att stärka hästnäringen. Utredaren skriver *“Trav- och galoppsporten bidrar med ett brett allmänintresse för hästar bland människor genom spel på tävlingar”*. Vidare görs jämförelsen att *“Fler än 500 000 personer rider regelbundet och det är ungefär en miljon människor som årligen besöker landets travbanor”*. Vi menar att utredaren på ett olyckligt sätt sammanblandar intresset för spelverksamhet med hästar och ridsport. En verksamhet som i huvudsak motiverar sin existens genom en omfattande spelverksamhet, som trav- och galoppsporten gör, grundar sig inte med nödvändighet i ett genuint intresse för hästar. Vår uppfattning är att majoriteten av de som utövar spel på hästar inte är intresserade av närkontakt med hästnäringen på annat sätt än från åskådarplats via tv-skärmar och spelkiosker. **Vi delar därför inte utredarens slutsats att trav- och galoppsporten bidrar till ett brett allmänintresse för hästar.**

Runt om i världen förs nu en debatt om hästvälfärd i relation till spelverksamhet. Antalet kritiker är ständigt ökande och man kan enligt dessa förutspå att trav- och galoppsporten i

varierande takt kommer att läggas ner både i Skandinavien och så småningom även i övriga länder. Vid årsbokslutet 2025 visade ATG:s siffror på kraftigt minskade spelintäkter och den sämsta omsättningen på 18 år. Detta samtidigt som mängden aktiva tränare och antalet besökare på trav- och galoppbanorna stadigt har minskat under 2000-talet. Det är därför närmast genant att utredaren verkar se trav- och galoppporten som en samhällelig resurs värd att satsa på. **Det svikande intresset för kapplöpningssport och spel på hästar talar sitt tydliga språk; spel på hästar tappar i allmänintresse och acceptans.**

Hästvälfärdsgruppen anser att utredningen gjort en gedigen sammanställning av regler och ekonomiska förutsättningar för hästhållning, alltifrån lättnader för säljare i konsumentköplagen och färre regler för Jordbruksverkets tillsyn, men att förslagen inte på något sätt relateras till samhällets ökande medvetenhet om hästvälfärd.

Det stämmer att ridskolorna i Sverige brottas med tilltagande problem. Som nämnts så har prisökningar och samhällsekonomin i stort gjort att många ridskolor nu går med underskott. Utredaren vill se att ridskolan får en utökad roll. Man talar om "hästskolor" istället för ridskolor. Detta är en spännande tanke som vi upplever att många just nu delar. Men Hästvälfärdsgruppen ställer sig dock frågande till utredarens förslag avseende målgrupper. Utredningen talar om speciell uppmärksamhet på barn och unga i utanförskapsområden och om *"att använda hästen som en resurs för samhället för att förebygga ohälsa, utanförskap och kriminalitet"*.

Det är självklart så att hästar, precis som många andra djur kan ha stor betydelse för människors liv och hälsa. Det är viktigt att ge goda förutsättningar för att det kan ske. Men samtidigt kan aldrig detta behov bli viktigare än hänsynen till djurens välfärd. Nyare forskning visar exempelvis på hästars extrema känslighet för människors psykiska instabilitet. Så pass hög känslighet att de faktiskt riskerar att fara illa av att användas som terapiverktyg åt personer som mår mycket psykiskt dåligt. Bland annat därför är förslagen att hästen i större utsträckning ska fungera som stöd åt ungdomar med problem klart olämpliga ur hästens perspektiv. Detta kommer också att kräva omfattande kompetenshöjande åtgärder hos den personal som arbetar på dagens ridskolor, både gällande hästarnas välfärd och för att på ett säkert och etiskt sätt kunna handla barn och ungdomar från utanförskapsområden, att utan tidigare erfarenhet umgås med hästar på ett värdefullt sätt. **Utredaren går inte närmare in på hur dessa resurser ska tillföras och vilken kompetens som kommer att krävas. Vi finner därför detta förslag både naivt och svårgenomfört.**

Till detta kommer att den moderna ridskolan aktivt arbetar för att hästarna ska leva ett så naturligt liv som möjligt. Detta innebär bland annat att många ridskolor inför så kallad lösdrift, där hästarna går på lektion några timmar per dag och övrig tid lever ett mer eller mindre naturligt hästliv i flock utomhus. **En utökad ungdomsverksamhet där stallet ska fungera som fritidsgård i större utsträckning är svår att förena med modernt anpassad hästhållning och skulle kräva en betydande förstärkning av hästkunniga fritidsledare, och potentiellt en återgång till mer traditionell – och för hästarna sämre – hästhållning.**

Hästvälfärdsgruppen anser sammanfattningsvis att utredningen bör kompletteras med en analys av hur förslagen påverkar hästarnas välbefinnande utifrån de senaste årens omfattande forskning inom området. Utredningen saknar helt välfärdsperspektivet, vilket är beklagligt då det är kring hästvälfärdsfrågan som den stora diskussionen kring hästnäringen och hästporten har kretsat de senaste åren. Att presentera en ambitiös utredning om hästnäringen, samtidigt som rådande samhällsdebatt kring människans nyttjande av hästen pågår för fullt, utan att alls adressera de etiska utmaningarna ter sig en aning tondövt. **Av de reaktioner på utredningen som Hästvälfärdsgruppen har tagit del av så följande frågeställning återkommit; "Var finns hästvälfärdsperspektivet?". Hästvälfärdsgruppen instämmer i att detta perspektiv saknas och kan konstatera att det är en hästutredning med fullständigt fokus på näringen, dock helt utan hästperspektiv.**